STOCKHOLM STADS FASTIGHETSKONTOR
SMÅSTUGEBYRÅN
Sthlm, K.L. Beckmans Boktr. 1932

1932 ÅRS SMÅSTUGOR

Bostadsfrågan är alltid aktuell och särskilt i brydsamma tider pockar den på sin lösning. Det gäller för den enskilde att inom en given kostnadsram söka erhålla största möjliga valuta beträffande rymlighet, hygien och andra omständigheter, som skänka trevnad och tillfredsställelse med bostaden.

Den av Stockholms stad ledda småstugebyggnadsverksamheten, som nu pågått sedan år 1927, giver envar möjlighet att erhålla en verkligt billig och ur alla synpunkter sund bostad i stadens egna trädgårdsstäder, möjlighet att skapa sig ett eget hem utan kapitalinsats och utan andra ekonomiska resurser än en blygsam årlig inkomst. Småstugebyggnadsverksamheten är nämligen så organiserad att den nödvändiga insatsen kan göras i form av eget arbete, vilket ej erbjuder någon större svårighet för den intresserade och duglige, då detta hans arbete, förlagt till fritiden under en sommar, på allt sätt underlättas. Sålunda tillhandahåller staden all för bygget erforderlig materiel, som utvalts med tanke på dess lätthanterlighet och som i största möjliga utsträckning iordningställts vid fabrikerna. Särskilda instruktörer stå till förfogande och ge råd och anvisningar i alla förekommande byggnadsdetaljer samt tillhandahålla de erforderliga ritningarna. Arbeten, som ej få utföras av den byggande själv såsom rörmokeri, elektriska anläggningar m. m. ordnas av staden. Vid resningen av husstommen erhålles viss hjälp av yrkeskunnig arbetare etc. I den mån den byggande ej själv kan utföra övriga arbeten ankommer det dock på honom att anskaffa nödig arbetshjälp. Över 1,000 småstugor, i storlek varierande från 2 till 4 rum och kök äro redan på så sätt uppförda, de flesta av icke fackkunniga.

Som regel ha de byggande ej kunnat utföra allt arbete men dock mer än tillräckligt för att täcka den erforderliga insatsen.Beräknar man exempelvis, att en stuga av medeltyp drager en kostnad av c:a 10,000 kr. i standardutförandet, och att den är belånad till 90 % d. v. s. 9,000 kr., så ankommer sålunda på den byggande att själv genom arbete insätta 1,000 kr. Då de totala arbetslönerna frånsett de entreprenadarbeten, som ordnas direkt av staden, uppgå till över 2,000 kr. så måste sålunda den byggande själv prestera icke fullt häften av byggnadsarbetet. Det enda kontanta utlägget, som oundgängligen erfordras, är inbetalandet vid kontrakteringen av ett års avgäld för tomten samt vissa andra stadgade avgifter till ett sammanlagt belopp av c:a 300 kr. Möjligheten att utan tillgång till kapital skapa sig ett eget hem i en sund miljö är sålunda icke längre någon utopi utan rena verkligheten, som träder var och en till mötes vid besök inom stadens småstugeområden Olofslund, Åkeshof och Ängby i Bromma samt Enskede och Skarpnäck i Enskede församling.

Som av det efterföljande torde komma att med all tydlighet framgå, måste småstugan anses vara den billigaste bostadsform som f. n. existerar i Stockholm. Numera sättes ju alltid bostadskostnaden i relation till bostadsutrymmet, vilket är det enda rätta. Det visar sig då att man för en och samma kostnad får ända till *dubbelt* så stora utrymmen i en småstuga som i även ett det allra billigaste nybyggda bostadshus i den inre staden. I småstugan förekommer ej kok-, sov- och matvråar utan rymliga kök och rum, där man med trevnad kan vistas och känna sig hemma. Småstugan är en verklig familjebostad, där barnen få plats och där man ej riskerar att störas av vägg i vägg boende grannar. Till stuganhör en egen tomt, som är både till nytta och nöje för familjemedlemmarna, i det att sysslandet med densamma ger utbyte och är en lämplig motvikt mot enformigt och slitande förvärvsarbete av ena eller andra slaget. Det torde sålunda för de flesta vara väl värt att reflektera på möjligheten av att skapa sig ett eget hem i en modernt utrustad småstuga.

Enligt stadsfullmäktiges beslut får innevarande år uppföras 600 st. småstugor av vilka cirka 300 st. skola förläggas till Enskede och Svedmyra småstugeområden samt lika många till Ängby småstugeområde. Belägenheten av samt kommunikationerna till dessa områden framgå av uppgifterna å sid. 4 och 5.

För året komma att tillämpas fem olika stugtyper benämnda typ I, II, III, IV och V. De variera i storlek från 2 till 4 rum och kök samt äro närmare beskrivna å sid. 8 till 12. Varje stuga förses med ledningar för gas, vatten, avlopp och elektricitet ävensom med centralvärmeledning. I källaren är anordnad kombinerad tvätt- och badstuga, vilket visat sig erbjuda många fördelar. Badstugan blir bland annat utrustad med vattenvärmare av koppar, vilken för en ringa merkostnad med lätthet kan kompletteras så att den blir en modern tvättmaskin. Varmvattnet till badet erhålles från nämnda vattenvärmare, som är bekvämt anordnad för gaseldning. I källaren finnes vidare, förutom pannrum och vanliga ekonomiutrymmen, jämväl ett större utrymme, som kan användas som verkstadsrum eller eventuellt för en mindre tilläggskostnad inredas till garage därest terrängförhållandena å tomten det tillåter. W. c. förlägges i en del typer i källarvåningen samt i en del typer i bottenvåningen. Ytterligare utrymmen kan vinnas genom att jämväl utbygga källaren under kvisten eller blomsterrummet.

Bottenvåningen inrymmer ett rymligt kök samt, beroende på typ, ett eller två rum, tambur eller hall etc. Det är även möjligt att i samband med första utbyggandet eller senare utöka bottenvåningen genom anordnande av ett särskilt blomsterrum, vilket, vad beträffar typerna I, II och III, kan ske genom inglasning av den öppna kvisten, som förekommer i dessa typer, och som är särskilt konstruerad för att sådan inglasning och vinterboning med lätthet skall kunna utföras. Merkostnaden härför är jämförelsevis låg. Även typ IV förses ofta, ehuru kostnaden är större, med blomsterrum, som här kan anordnas med överliggande altan. Blomsterrummet utbygges då endera i anslutning till stora rummet eller till hallen å nedre botten, i vilket sistnämnda fall det lämpar sig särskilt väl som matplats. Köket utrustas bland annat med gasspis och lämpliga diskbänks- och skåpinredningar. Väggarna klädas i köket helt samt i tambur och trappuppgång till brösthöjd med plywood. Ovan diskbänk och spis anbringas vita plattor av kakel eller glas. Diskbänken, som i det vanliga utförandet ej innehåller diskbassäng, förses med plåtbeslag av rostfritt stål. Varmvatteninstallation ingår ej i det ordinarie programmet.

Våningen en trappa upp inredes med ett rum och hall eller i de större typerna med två rum och hall. Vad beträffar typ I inredes alltid övre våningen från början. Typ II, III och IV behöva däremot icke på samma sätt inredas i första utbyggnadsstadiet. För många är det nämligen vida fördelaktigare att ej utbygga övre våningen från början utan hava detta utrymme så att säga i reserv och först vid verkligt behov inreda detsamma. Inredningen kan då också ske mera successivt, vilket givetvis ofta ställer sig förmånligt. Redan i första utbyggnadsstadiet ingolvas emellertid övre våningen och erforderliga rörledningar dragas upp så att inkopplingarna sedermera med lätthet kunna utföras. De som redan från början vilja inreda övre våningen i typ II, III eller IV, erhålla byggnadslånet ökat med ett belopp, som täcker materialkostnaden för denna inredning.

Av vad som är anfört torde i stora drag framgå huru stugorna normalt utrustas (standardutförandet) samt en del förekommande extraanordningar. **Enskede och Svedmyra småstugeområden.**

Enskede och Svedmyra småstugeområden äro båda belägna i Enskede församling. De betjänas av samma spårvägslinje, n:o 19. Enskedeområdet ligger invid *Enskedefältets hållplats* och Svedmyraområdet invid hållplatsen, som kommer därnäst, och som benämnes *Svedmyra hållplats*. Restiden är c:a 20 min, för färd från spårvägslinjens utgångsstation vid Slussen till de nämnda hållplatserna. Avgiften är 20 öre med samt 25 öre utan kuponger. **Ängby småstugeområde.**

ST. ÄNGBY SMÅSTUGEOMRÅDE ./.

Ängby småstugeområde är beläget i Bromma församling. Man färdas dit med busslinje n:o 62, som utgår från Kungsbroplan och via Kungsholmsgatan, Drottningholmsvägen, Tranebergsbro, Brommavågen och Alvik, leder ut till Ängby småstugeområde, där linjen har sin slutstation vid torget strax sedan den passerat Ängby skola. Restiden är c:a 25 min, och avgiften 25 öre med samt 35 öre utan kuponger. Även Ängbyområdet torde framdeles komma att förses med spårkommunikationer. Sålunda är en förortsbana projekterad, som, sedan den passerat den blivande högbron vid Tranebergssund, fortsätter rakt väster ut och går fram omedelbart söder om Ängby småstugeområde. *1. Hela familjen är med om de första spadtagen. 2. Grundplattorna gjutas. 3. Grunden muras upp. 4. Det standardiserade trämaterialet reses upp på några timmar (fönster o. dörrar äro insatta i*

väggblocken etc.).5. Skorstenen muras lätt av färdiga block. 6. Köksinteriör från en småstuga av typ III. 7. Småstuga av typ II. 8. Småstuga av typ III. 9. Småstuga av typ IV med utbyggt blomsterrum och altan. 10. Vy över Enskede småstugeområde. **TYP I**

TYP I är näst typ V den minsta förekommande stugtypen. *Bottenvåningen* innehåller ett rymligt rum och kök m. m. Trappa leder från tamburen upp till övre våningen samt från köket ned till källarvåningen. *Övre våningen*, som i denna typ alltid utbygges redan i första utbyggnadsstadiet, inrymmer ett rum, hall, klädkammare m. m. Utrymmena bliva här på grund av takfallet ganska små men det hela ger ett utomordentligt nätt intryck. *Källarvåningen* innehåller bad- och tvättstuga, pannrum, matkällare, verkstadsrum samt w. c. Även garage kan anordnas men ej så lämpligt som i övriga typer, då utrymmena äro väl knappa. Typen förekommer ej inom Svedmyraområdet.

Beräknad byggnadskostnad vid standardutförande och med inredd övre våning

kr.

10,200

Högsta medgivna belåning

»

9,180

Beräknade årsomkostnader under:

Första fem åren

c:a kr.

900

Därpå följande 35 åren

» »

800

Därefter

» »

300

I årsomkostnaderna äro inberäknade utgifter för ränta och amortering å stadens lån, tomträttsavgäld, skatt, försäkring, sotning, renhållning och vatten men ej värme. Kostnaden för värme kan beräknas till c:a 100 kr. per år.

BOTTENPLAN.

ÖVRE PLAN

KÄLLARPLAN. **TYP II**

TYP II är den största förekommande stugtypen. *Bottenvåningen* innehåller två rum och kök, w. c. m. m. Från tamburen leder trappa upp till övre våningen samt ned till källarvåningen. Mellan rummen finnes bred öppning, som stänges med pardörrar. Från stora rummet leder ett par fönsterdörrar ut till den öppna eller event. inglasade verandan. *Övre våningen* kan inredas med två eller ett rum och hall, i sistnämnda fall blir hallen synnerligen stor. Plats finnes för rymliga garderober, toalettutrymme etc. *Källarvåningen* innehåller de vanliga ekonomiutrymmena samt ett verkstadsrum, som med lätthet kan anordnas till garage.

BOTTENPLAN.

ÖVRE PLAN.

Utan inredd Med inredd övervåning övervåning Beräknad byggnadskostnad vid standardutförande kr. 11,500 kr. 13,000

Högsta medgivna bebelåning . . 10,350 11,050

Beräknade årsomkostnader under: Första fem åren . . c:a kr. 1,050 c:a kr. 1,100 Därpå följande 35 åren » » 900 » » 950 Därefter » » 350 » » 350 I årsomkostnaderna äro inberäknade utgifter för ränta och amortering å stadens lån, tomträttsavgäld, skatt, försäkring, sotning, renhållning och vatten men ej värme. Kostnaden för värme kan beräknas till c:a 120 kr. pr år.

KÄLLARPLAN. **TYP III**

TYP III är en medeltyp, som är synnerligen god och därför också särdeles efterfrågad. *Bottenvåningen* innehåller ett stort rum och ett mycket rymligt kök m. m. Från tamburen leder trappa upp till övre våningen samt ned till källarvåningen. *Övre våningen* är ej fullt så rymlig som motsvarande våning i typ II, men giver dock möjlighet att inreda två rum och hall eller vilket också är mycket vanligt, ett rum och en stor hall. Rymliga garderober och toalettutrymme kan inredas. *Källarvåningen*, som är synnerligen rymlig, innehåller de vanliga ekonomiutrymmena samt ett verkstadsrum, vilket, liksom motsvarande utrymme i typ II, lätt kan anordnas till garage.

BOTTENPLAN.

ÖVRE PLAN.

Utan inredd Med inredd Övervåning övervåning Beräknad byggnadskostnad vid standardutförande . . kr. 10,000 kr. 11,400 Högsta medgivna belåning » 9,000 » 9,690 *Beräknade årsomkostnader under:* Första fem åren . . c:a kr. 920 c:a kr. 980 Därpå följande 35 åren » » 800 » » 850 Därefter » » 300 » » 300 I årsomkostnaderna äro inberäknade utgifter för ränta och amortering å stadens lån, tomträttsavgäld, skatt, försäkring, sotning, renhållning och vatten men ej värme. Kostnaden för värme kan beräknas till c:a 100 kr. pr år.

KÄLLARPLAN. **TYP IV**

TYP IV är småstugan i två fulla våningar. Den har något mindre grundyta än typ III men erbjuder dock stor rymlighet, emedan övre våningen ej inkräktas av takfallet. *Bottenvåningen* innehåller ett rum, hall, kök m. m. Från hallen leder trappa upp till övre våningen samt från ett särskilt vindfång leder trappa ned till källarvåningen, Ett extra blomsterrum med tillhörande altan kan utbyggas i anslutning till rummet eller till hallen å nedre botten. *Övre våningen* inredes som regel med två rum, hall och erforderliga garderober etc. Standardiserade byggnadsdelar till mellanväggar etc. för denna inredning finnas att tillgå. *Källarvåningen*, som inrymmer de vanliga ekonomiutrymmena, kan inredas med garage.

BOTTENPLAN.

ÖVRE PLAN. Utan inredd Med inredd övervåning övervåning Beräknad byggnadskostnad vid

standardutförande. kr. 10,900 kr. 12,100 Högsta medgivna belåning » 9,810 » 10,280

Beräknade årsomkostnader under: Första fem åren . . c:a kr. 1,000 c:a kr. 1,040 Därpå följande 35 åren » » 880 » » 900 Därefter » » 340 » » 340 I årsomkostnaderna äro inberäknade utgifter för ränta och amortering å stadens lån, tomträttsavgäld, skatt, försäkring, sotning, renhållning och vatten men ej värme. Kostnaden för värme kan beräknas till c:a 120 kr. pr år.

KÄLLARPLAN. **TYP V.**

SMÅSTUGA TYP V. BOTTENPLAN.

KÄLLARPLAN. *TYP V* är den minsta förekommande och billigaste stugtypen. Den är uppförd i endast en våning, vilket medför ett synnerligen nätt och trevligt utseende. Stugan utrustas lika modernt som alla övriga typer. *Bottenvåningen* innehåller två rum och kök, som äro icke oväsentligt rymligare än exempelvis motsvarande utrymmen i bottenvåningen för typ II. Dessutom finnes i bottenvåningen tambur, garderober och w. c. Trappa leder ned till källarvåningen från ett utrymme mellan köket och lilla rummet. *Källarvåningen* behöver här ej utbyggas under hela huset då goda utrymmen ändå erhålles för badstuga, matkällare, pannrum m. m.

Beräknad byggnadskostnad vid standardutförande kr. 9,200 Högsta medgivna belåning » 8,280

Beräknade årsomkostnader under:

Första fem åren c:a kr. 820 Därpå följande 35 åren » » 720 Därefter » » 260

I årsomkostnaderna äro inberäknade utgifter för ränta och amortering å stadens lån, tomrättsavgäld, skatt, försäkring, sotning, renhållning och vatten men ej värme. Kostnaden för värme kan beräknas till c:a 80 kr. pr år.

Denna stugtyp är föreslagen att dels placeras på tomter av vanlig storlek om c:a 500 kvm, och dels på mindre tomter om c;a 350 kvm., som effektivt avskärmas från varandra. Detta ernås bl. a. genom att stugorna ej förses med gavelfönster och placeras med den ena gaveln i tomtgränsen. Stugorna äro i modell avbildade å titelsidan. STOCKHOLMS STADS FASTIGHETSKONTOR **SMÅSTUGEBYRÅN** ADR.: STADSHUSET, STOCKHOLM. TEL.: NAMNANROP »STADSHUSET».

- Sthlm, K. L. Beckmans Boktr. 1932 204 32